

	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою НУБіП України
« 30 » вересня 2026 р. протокол № 3

ПОЛОЖЕННЯ
про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)
Національного університету біоресурсів і природокористування України
СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015

Київ – 2026

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

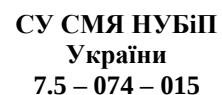
Лист перевірки/погодження

	<i>Посада</i>	<i>ПІБ, підпис</i>	<i>Дата</i>
<i>Погодив</i>	<i>Відповідальний за процес: Проректор з науково-педагогічної роботи та цифрової трансформації</i>	Олена ГЛАЗУНОВА 	30.09.2026
<i>Погодив</i>	<i>Начальник відділу менеджменту якості</i>	Юлія СЛИВА 	30.09.2026
<i>Перевірів</i>	<i>Начальник юридичного відділу</i>	Андрій БОВА 	30.09.2026
<i>Розробили</i>	<i>Керівник центру організації освітньої діяльності</i>	Ярослав РУДИК 	29.09.2026
	<i>Керівник центру забезпечення якості освіти</i>	Лариса КЛІХ 	29.09.2026
	<i>Начальник навчального відділу</i>	Петро ДРОЗД 	28.09.2026
	<i>Завідувач навчально-методичного відділу</i>	Наталія КЛИМЕНКО 	28.09.2026
	<i>Заступник начальника навчального відділу</i>	Валентина ЯВОРСЬКА 	28.09.2026

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

ЗМІСТ

I. ЛИСТ ОБЛІКУ ЗМІН ТА АКТУАЛІЗАЦІЇ	4
1. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ	5
2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
3. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ	7
3.1. ВИБІР ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)	7
3.2. ФУНКЦІЇ КЕРІВНИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ) ТА ЗДОБУВАЧА	8
3.3. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ) ТА ЇЇ СТРУКТУРА	10
3.4. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА РЕГЛАМЕНТ ВИКОРИСТАННЯ ІШІ	13
3.5. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ	14
3.6. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)	14
3.7. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ), ОПРИЛЮДНЕННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ	15
4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	17
ДОДАТКИ	18

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

1. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1. Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту) (далі – Положення) Національного університету біоресурсів і природокористування України (далі – Університет) розроблене для унормування організації освітнього процесу в Університеті, виконання вимог чинного законодавства та забезпечення високої якості надання освітніх послуг здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (далі – здобувачі).

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про академічну доброчесність», Статуту Національного університету біоресурсів і природокористування України, Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті біоресурсів і природокористування України та інших нормативних актів.

1.3. Дія цього Положення поширюється на структурні підрозділи Університету задіяні в атестації здобувачів вищої освіти 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, керівників здобувачів, гарантів освітньо-професійних програм (далі – ОП), завідувачів випускових кафедр. Атестація здійснюється, у вигляді підготовки і захисту кваліфікаційної роботи (проєкту).

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Бакалаврська кваліфікаційна робота (проєкт) (далі – БКР) є підсумковим самостійним дослідженням здобувача аналітичного, технологічного, конструкторського, експериментального, розрахункового, бізнесового або організаційно-економічного характеру, що містить рішення завдань узагальненого характеру та демонструє рівень набуття ним компетентностей, передбачених ОП.

2.2. Метою виконання БКР є систематизація знань та розширення навичок щодо вирішення завдань відповідно до професійного спрямування. Підготовка і захист БКР є завершальним етапом підготовки та формою атестації здобувача за ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

2.2.1. БКР може бути виконана у формі:

- теоретичного або експериментального дослідження;
- проєкту (технічного, технологічного, соціального);
- стартап-проєкту.

2.2.2. У БКР здобувач має показати:

- її відповідність реальним умовам виробництва (стану суспільних відносин – для робіт суспільно-гуманітарних спеціальностей);
- логічність побудови та викладення матеріалу;
- лаконічність формулювань та їх зрозумілість для сприйняття;
- переконливість аргументації та доказовість висновків;

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

– обґрунтованість прийнятих рекомендацій виробництву (суспільним відносинам – для робіт суспільно-гуманітарних спеціальностей).

2.2.3. За прийняті у БКР рішення і за достовірність усіх даних відповідає її автор.

2.3. БКР виконується в умовах освітнього процесу під організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічного/педагогічного працівника (далі – керівник) випускової кафедри Університету.

2.3.1. Основними етапами підготовки та виконання БКР є:

- вибір теми та її затвердження наказом ректора Університету;
- розробка завдання на БКР та складання поетапного плану її виконання;
- опрацювання літературних джерел;
- проведення наукових досліджень, пов'язаних з темою БКР;
- детальне вивчення об'єкту дослідження, збирання фактичного матеріалу, зокрема, під час проходження виробничої практики;
- обробка результатів досліджень та фактичного матеріалу із застосуванням сучасних методів аналізу;
- написання першого варіанту тексту роботи, подання його на ознайомлення керівнику;
- усунення недоліків, підготовка остаточного варіанту тексту, оформлення БКР;
- подання електронної версії БКР для перевірки на наявність ознак академічного плагіату;
- отримання відгуку керівника;
- внутрішнє рецензування БКР;
- подання зброшурованої завершеної БКР на кафедру;
- попередній захист БКР на засіданні випускової кафедри;
- формування електронного примірника, засвідченого кваліфікованим електронним підписом (далі – КЕП), для оприлюднення відповідно до законодавства та внутрішніх актів Університету;
- захист БКР на засіданні Екзаменаційної комісії (далі – ЕК).

Етапи підготовки БКР роботи фіксуються у плані її виконання.

2.3.2. Результати БКР підлягають обов'язковому захисту на засіданні ЕК. До захисту БКР на засідання ЕК допускаються здобувачі, які виконали всі вимоги навчального плану – успішно склали заліки та екзамени, захистили курсові роботи (проєкти), пройшли практики та захистили звіти, успішно пройшли попередній захист БКР на кафедрі та її перевірку на наявність ознак академічного плагіату.

2.3.3. Здобувачам, які публічно успішно захистили БКР і склали атестаційний екзамен (якщо це передбачено Стандартом вищої освіти України) згідно з ОП, рішенням ЕК присуджується ступінь вищої освіти «Бакалавр» та присвоюється відповідна кваліфікація.

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Вибір та затвердження теми Кваліфікаційної роботи (проєкту).

3.1.1. Тематика БКР має відповідати сучасному стану науки, спеціальності та запитам виробництва. Вибір досліджень для виконання БКР не обмежується окремими галузями економіки, видами діяльності, організаційно-правовими формами та формами власності підприємств, установ та організацій, на матеріалах яких буде ґрунтуватися БКР. Як правило, вибір здобувачем теми зумовлений виконанням окремих індивідуальних робіт з елементами попередніх наукових досліджень.

3.1.2. Здобувач має право запропонувати власну тему БКР з обґрунтуванням її доцільності.

При виборі теми БКР слід керуватися власними навчальними та науково-дослідними інтересами, наявністю теоретичної бази та власних розробок, можливістю отримання необхідних матеріалів під час проходження виробничої практики, орієнтацією на характер майбутньої професійної діяльності.

3.1.3. Тематика БКР на випусковій кафедрі оновлюється щороку. Оновлюючи її, випусковим кафедрам рекомендовано дотримуватись такої структури тем:

- 75% – теми узагальненого характеру (базові теми, що відповідають проблемам практики);
- 25% – теми інноваційного характеру.

Не дозволяється виконувати БКР кільком здобувачам однієї академічної групи з однієї й тієї ж теми (за винятком комплексних робіт).

3.1.4. Обрана здобувачем тема БКР закріплюється за ним на підставі його письмової заяви на ім'я декана факультету / директора ННІ (додаток А). Заява погоджується з керівником та завідувачем кафедри, на якій вона буде виконуватися.

3.1.5. Закріплення за здобувачами тем БКР і керівників оформлюється наказом ректора Університету за поданням деканату відповідного факультету / дирекції ННІ упродовж перших двох місяців від початку останнього року навчання здобувачів.

3.1.6. Тема БКР може бути уточнена за заявою здобувача на засіданні відповідної кафедри, але не пізніше, ніж за два місяці до визначеного терміну подання завершеної БКР до захисту. Зміна теми БКР оформлюється наказом ректора Університету за поданням деканату відповідного факультету / дирекції ННІ після узгодження з навчальним відділом Університету.

3.1.7. Керівниками БКР можуть бути науково-педагогічні / педагогічні працівники (далі – НПП/ПП) Університету з науковим ступенем, коло наукових і фахових інтересів яких відповідає тематиці БКР. Для міждисциплінарних робіт можуть додатково призначатися консультанти.

3.1.8. Здобувачі, які навчаються в академічних групах з викладанням ряду дисциплін англійською мовою та здобувачі-іноземці можуть виконувати БКР англійською мовою з обов'язковим написанням реферату до роботи українською

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

мовою. Керівником такої БКР призначається науково-педагогічний / педагогічний працівник, який вільно володіє англійською мовою.

3.1.9. За одним керівником закріплюється не більше восьми здобувачів (на окремих формах здобуття вищої освіти) на навчальний рік згідно з вимогами «Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних і педагогічних працівників у НУБіП України».

3.2. Функції керівника кваліфікаційної роботи (проєкту) та здобувача.

3.2.1. Керівник БКР виконує такі функції:

- пропонує здобувачам теми БКР відповідно до свого наукового напрямку діяльності, ОПП та потреб установ, підприємств, організацій;
- формує разом зі здобувачем завдання для виконання БКР;
- надає допомогу у складанні плану підготовки БКР та контролює його виконання;
- рекомендує здобувачу необхідну нормативну, навчальну, довідкову літературу та інші джерела для самостійного опрацювання;
- залучає здобувачів до наукової роботи та допомагає у підготовці наукових публікацій за результатами досліджень і сприяє їх опублікуванню у фахових та інших виданнях, матеріалах наукових конференцій, симпозіумів, круглих столів та ін.;
- надає здобувачу методичні та консультативні рекомендації щодо дотримання вимог академічної доброчесності, самостійності виконання роботи, належного використання та цитування джерел, достовірності результатів дослідження та декларування використання об'єктів, згенерованих штучним інтелектом;
- рекомендує здобувачу бази проходження виробничої практики;
- готує відгук на БКР, де описує рівень самостійності, виконання завдання, якість роботи, професійні компетентності, відповідність результатам навчання, зауваження та надає рекомендацію щодо допуску;
- несе відповідальність за ідентичність паперового та електронного примірника БКР, остаточний варіант якого засвідчений КЕП автора передає секретарю комісії з академічної доброчесності факультету/ННІ;
- бере участь у засіданні кафедри під час попереднього захисту БКР та у засіданні ЕК під час захисту БКР.

3.2.2. Керівник несе особисту відповідальність за повноту і якість виконання вищезазначених функцій.

3.2.3. Здобувач виконує такі функції:

- визначається з темою БКР відповідно до своєї ОП;
- разом з керівником формує завдання БКР;
- складає план підготовки БКР і відповідає за його вчасне виконання;
- добирає і опрацьовує нормативні документи, навчальну, наукову й довідкову

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ <i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015

літературу та інші джерела, зокрема Інтернет-ресурси;

- аналізує позиції різних авторів на проблеми, що мають безпосереднє відношення до теми;
- використовує набуті в процесі навчання теоретичні знання і практичні навички;
- самостійно приймає обґрунтовані рішення;
- під час проходження виробничої практики на основі теоретичних положень та методики досліджень ґрунтовно і всебічно вивчає стан справ у реальних умовах з предмету досліджень та добирає фактичний матеріал;
- на основі теоретичних положень та зібраного фактичного матеріалу готує розділ, що містить детальну розробку однієї із задач, вирішуваних у БКР, з використанням результатів опублікованих чи власних досліджень;
- готує висновки і подає БКР керівнику на перевірку;
- усуває недоліки, які виявлені у процесі перевірки та подає електронну версію завершеної БКР керівнику для перевірки роботи на ознаки академічного плагіату не пізніше ніж за 2 тижні до захисту;
- отримує відгук керівника БКР;
- використовуючи сучасні інформаційні технології, готує презентацію БКР (для інженерних спеціальностей – графічні креслення), яку демонструє під час попереднього захисту на кафедрі, а в подальшому на засіданні ЕК;
- подає БКР разом з відгуком керівника завідувачу кафедри, який засвідчує своїм підписом її допуск до захисту;
- отримує рецензію на БКР від НПП/ПП іншої кафедри факультету/ННІ та готує відповідь на зауваження;
- після успішного проходження БКР перевірки на ознаки академічного плагіату, робота підписується здобувачем КЕП та не пізніше ніж за 1 тиждень до захисту передається для оприлюднення, відповідно до законодавства та внутрішніх актів Університету, і зберігання у відкритому доступі у цифровій бібліотеці Університету.
- доповідає на засіданні ЕК відповідно до графіка, встановленого деканатом факультету / директором ННІ.

3.2.4. У разі доопрацювання БКР та зміни її змісту має повторно засвідчувати КЕП новий остаточний електронний примірник роботи.

3.2.5. Здобувач несе відповідальність за якість, самостійність та своєчасність виконання БКР, достовірність наведених у ній результатів і даних, належне посилання на використані джерела, дотримання вимог академічної доброчесності та достовірність інформації про використання засобів штучного інтелекту (далі – ШІ).

3.2.6. У разі встановлення факту порушення академічної доброчесності під час виконання БКР до здобувача застосовуються заходи реагування, передбачені Законом України «Про академічну доброчесність» і внутрішніми нормативними

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

актами Університету.

3.3. Структура та оформлення кваліфікаційної роботи (проєкту).

3.3.1. Після вибору та затвердження теми здобувач повинен чітко визначити мету роботи, послідовність написання; підібрати відповідну навчальну, методичну та наукову літературу, нормативнє матеріали.

3.3.2. БКР здобувача повинна мати таку структуру:

- Картку кваліфікаційної роботи (проєкту).
- Титульні аркуші (додатки Б, В).
- Завдання до виконання БКР (додаток Г).
- Реферат (українською та англійською мовами).
- Зміст.
- Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності).
- Вступ (актуальність, мета, об'єкт, предмет, завдання).
- Основна частина (розділи БКР).
- Охорона праці (за необхідності).
- Висновки.
- Список використаних джерел.
- Додатки (за необхідності).
- Декларація академічної доброчесності та використання засобів ІІІ (додаток Д).

3.3.3. У картці БКР розміщується така інформація: прізвище, ім'я, по батькові здобувача, номер та дата підписаного наказу про затвердження теми БКР та рік захисту.

3.4.3. Титульні аркуші (додатки Б, В) містять повну назву Університету, факультету/ІІІ, кафедри, тему БКР, код і назву спеціальності, прізвище та ініціали автора, прізвище, ініціали керівника та його науковий ступінь і вчене звання, прізвище й ініціали консультантів (за необхідності), відомості щодо допуску завідувачем випускової кафедри роботи до захисту, календарний рік захисту.

3.3.5. Завдання до виконання БКР (додаток Г) видається в місячний термін з дня реєстрації наказу про затвердження тем.

3.3.6. Зміст подається на початку БКР і містить найменування та номери перших сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

3.3.7. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подають у БКР окремим списком перед вступом, якщо вжито специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо оформлених згідно ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

3.3.8. Реферат до БКР повинен містити:

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

– відомості про обсяг та структуру, де вказано загальний обсяг роботи (кількість сторінок), кількість ілюстрацій, таблиць та додатків, кількість використаних джерел у списку літератури;

– перелік ключових слів. Це 5-15 слів або словосполучень, які найкраще характеризують тему дослідження. Вони записуються у називному відмінку через кому, великими літерами;

– текстова частина, яка обов'язково містить:

- об'єкт дослідження: процес або явище, що створює проблемну ситуацію;
- предмет дослідження: те, що міститься в межах об'єкта (конкретні властивості, аспекти, що вивчаються);

- мета роботи;

- методи дослідження: (аналіз, синтез, моделювання, експеримент тощо);

- результати дослідження.

3.3.9. Стил ь реферату повинен бути науковим і лаконічним. Готується двома мовами (українською та англійською) обсягом 200-500 слів. Вступ повинен бути написаний розгорнуто, з аргументацією, актуальність повинна чітко відповідати меті роботи. Завдання описуються детально, а також вказуються результати апробації (участь у конференціях та публікації).

3.3.10. У вступі до БКР:

- обґрунтовуються актуальність обраної теми, мета та зміст поставлених завдань;

- визначається об'єкт досліджень для вирішення завдань узагальненого характеру;

- зазначається метод чи методи досліджень;

- за наявності зазначається участь здобувача у науковій роботі (конкурси наукових робіт), участь у наукових конференціях, науковому гуртку та виконанні науково-дослідних тем випускаючою кафедрою;

- окреслюються положення, винесені на захист.

3.3.11. Для обґрунтування актуальності обраної теми необхідно сформулювати мету дослідження та виділити ті завдання, що потрібно вирішити для досягнення поставленої мети.

3.3.12. Завдання, що будуть вирішуватися відповідно до визначеної мети, зазначаються у формі перерахунку (вивчити..., описати..., встановити..., виявити... тощо).

3.3.13. Об'єктом для вирішення завдань узагальненого характеру може бути процес, сорти рослин, породи тварин, підприємство чи група підприємств, певна галузь виробництва тощо.

3.3.14. Методи дослідження як інструмент одержання фактичного матеріалу – обов'язкові елементи вступу до БКР.

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

3.3.15. Практична значущість БКР свідчить, що знання та розробки, отримані здобувачем в ході її виконання, можуть бути використані на конкретному підприємстві.

3.3.16. Основна частина БКР складається з розділів, які, в свою чергу, можуть поділятися на підрозділи, пункти, підпункти. Кожен розділ слід починати з нової сторінки. У розділах основної частини наводять:

- огляд літератури та первинних матеріалів;
- методи вирішення поставлених завдань
- теоретичні обґрунтування (положення);
- результати наукових досліджень;
- аналіз і узагальнення одержаних результатів.

3.3.17. У першому розділі розкриваються основні теоретичні положення, проблеми, що існують стосовно питань, які досліджуються, огляд літератури. Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини БКР.

3.3.18. У другому розділі обґрунтовується вибір напряму досліджень, наводяться методи вирішення задач, розробляється загальна методика проведення досліджень.

3.3.19. У наступних розділах наводяться результати досліджень із зазначенням нового, що вносить здобувач у вирішення проблеми. Оцінюється повнота вирішення поставлених задач, достовірність отриманих результатів (характеристик, параметрів), порівняння їх з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних авторів. Обробка отриманої інформації виконується з використанням прикладного програмного забезпечення.

3.3.20. За результатами виконання роботи після кожного розділу слід зробити висновки в контексті завдань, які розглядалися в його підрозділах.

3.3.21. Питання охорони праці і безпеки життєдіяльності в роботах технологічного профілю розміщуються в кінці розділу, останнім пунктом. У ньому слід проаналізувати стан нормативної бази, що регулює питання охорони праці і безпеки життєдіяльності працівників підприємства, ергономічні вимоги до організації праці тощо.

3.3.22. У висновках наводяться практичні результати, отримані в процесі проведеного дослідження, формуються розв'язані наукові проблеми та їх значення для науки і практики, наводяться висновки й рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

3.3.23. Список використаних джерел має містити навчальні та наукові праці стосовно об'єкту дослідження та інші інформаційні документи, на які обов'язково мусять бути посилання в тексті БКР. До їх складу включаються назви законодавчих та інших нормативних документів, наукових статей (включно з наявними публікаціями результатів дослідження здобувача) та практичних публікацій,

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

монографій, підручників, навчальних посібників, інтернет ресурсів, інформацією яких користувалися під час роботи. Список використаних джерел має оформлюватися з урахуванням ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

3.3.24. До додатків за необхідності включаються такі допоміжні матеріали:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- протоколи й акти випробувань, впровадження, розрахунки економічного ефекту;
- допоміжні ілюстрації.

3.3.25. Обсяг основної частини БКР становить, як правило, 40–60 сторінок друкованого тексту (залежно від галузі знань та ОПП). БКР оформлюється в друкованому та електронному вигляді (файл PDF).

3.3.26. Оформлення БКР, а також ілюстрації рисунків та таблиць регламентується ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення». Цитування в КР та список використаних джерел оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

3.4. Академічна доброчесність та регламент використання ШІ.

3.4.1. БКР має бути результатом самостійного виконання та дослідження здобувача. Використання ідей, текстів, даних, зображень, графічних матеріалів та інших результатів інтелектуальної творчої діяльності інших авторів без належного посилання на автора (авторів) та джерело не допускається, так як може містити ознаки академічного плагіату і є порушенням вимог академічної доброчесності.

3.4.2. Використання ШІ регламентовано Положенням про політику використання штучного інтелекту у Національному університеті біоресурсів і природокористування України та включає:

- дозвіл використання ШІ для редагування стилістики, перекладу використаних при написанні БКР літературних джерел, генерації ідей для структури, допомоги в написанні програмного коду або створення ілюстрацій;
- заборону повної генерації тексту розділів БКР ШІ без подальшого критичного аналізу, перевірки фактів та переробки;
- зобов'язання здобувача вказувати, які саме інструменти ШІ та з якою метою були використані при написанні БКР (додаток Д).

3.4.3. Усі БКР підлягають обов'язковій технічній перевірці на наявність текстових запозичень через ліцензійне програмне забезпечення Університету відповідно до «Порядку подання кваліфікаційних і дисертаційних робіт, монографій, статей та навчальних видань для перевірки системою Національного університету біоресурсів і природокористування України».

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

3.4.4. Висновок про допуск до захисту приймається на основі експертної оцінки керівника, який аналізує чи є виявлені збіги плагіатом та/або правомірним використанням джерел / ШП. Результати технічної перевірки БКР використовуються для виявлення можливих ознак порушень академічної доброчесності. У разі виявлення таких ознак питання розглядається відповідно до порядку, встановленого законодавством та внутрішніми актами Університету.

3.5. Порядок подання та допуску до захисту.

3.5.1. Завершену БКР здобувач подає керівникові для ознайомлення та підготовки відгуку на неї. Керівник надає відгук (додаток Е), у якому оцінює роботу та зазначає відповідність вимогам.

3.5.2. Рецензування БКР проводиться фахівцем відповідної галузі, як правило, співробітником іншої кафедри Університету або зовнішнім експертом. Рецензія (додаток Є) має бути доступна здобувачу не пізніше ніж за 3 дні до захисту.

Рецензія подається у письмовому вигляді і має містити такі складові:

- значення теми БКР для практики та її актуальність;
- аналіз відповідності змісту БКР її меті та завданням;
- визначення глибини висвітлення здобувачем реального стану справ у відповідній галузі;
- висновки щодо використання у БКР сучасних емпіричних і теоретичних методів дослідження;
- позитивні сторони БКР та її недоліки, інші питання на розсуд рецензента;
- оцінку загальних вражень від БКР (оформлення, стиль і грамотність викладання тощо);
- висновок і рекомендацію щодо допуску до захисту та свою оцінку БКР за чотирибальною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”).

Рецензент має підписати рецензію із зазначенням свого ім'я та прізвища, місця роботи і посади, яку займає.

3.5.4. Завідувач кафедри на підставі результатів перевірки БКР на наявність ознак порушень академічної доброчесності, відгуку керівника та результатів рецензування приймає рішення про допуск БКР до захисту.

3.5.5. Після прийняття рішення про допуск до захисту здобувач формує остаточний електронний примірник БКР у машинозчитуваному форматі та засвідчує його кваліфікованим електронним підписом (КЕП) для оприлюднення відповідно до законодавства та внутрішніх актів Університету.

3.6. Організація захисту, робота екзаменаційної комісії та система оцінювання.

3.6.1. Атестація здобувачів здійснюється ЕК, склад якої затверджується наказом ректора Університету за поданням декана факультету / директора ННІ. Робота ЕК регламентується у відповідності до «Положення про екзаменаційні комісії у НУБіП України». До захисту БКР допускаються здобувачі, які повністю виконали навчальний план та не мають фінансових заборгованостей перед

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

Університетом.

3.6.2. Перед початком захисту БКР деканати відповідних факультетів / дирекції ННІ подають до ЕК такі документи:

- зведену відомість про виконання здобувачами навчального плану та отримані ними оцінки;
- БКР здобувача;
- відгук керівника;
- рецензію на БКР;
- витяг з протоколу засідання комісії з академічної доброчесності факультету/ННІ щодо допуску здобувачів до захисту БКР;

3.6.3. До ЕК можуть бути подані також інші матеріали, що характеризують наукову та практичну цінність виконаної БКР: друковані статті за темою БКР, документи, що вказують на практичне застосування її результатів.

3.7. Захист кваліфікаційних робіт (проєктів), оприлюднення та зберігання.

3.7.1. Для захисту БКР щорічно створюються ЕК, до складу яких входять голови та члени комісії. Головами ЕК призначаються провідні НПП – доктори наук і професори Університету. Списки голів ЕК, сформовані деканатами факультетів / дирекціями ННІ подаються для розгляду на засіданні вченої ради Університету, після якої затверджуються наказом ректора Університету не пізніше ніж за місяць до початку роботи ЕК. Кількість членів (включаючи голову ЕК) становить не більше чотирьох осіб (в окремих випадках кількість членів ЕК може бути збільшена до шести осіб).

3.7.2. Здобувачі, які навчаються в академічних групах з викладанням ряду дисциплін англійською мовою, та здобувачі-іноземці можуть виконувати БКР англійською мовою з обов'язковим написанням реферату до роботи українською мовою. До складу ЕК із захисту таких робіт повинні входити НПП, які вільно володіють англійською мовою. Здобувач, який виконав БКР англійською мовою, публічно захищає її перед ЕК англійською мовою.

3.7.3. Перед захистом здобувач зобов'язаний ознайомитися з відгуком і рецензією, проаналізувати їх та підготувати відповіді на зауваження.

3.7.4. Безпосередньо на захист здобувач готує доповідь, презентацію та ілюстративний матеріал у вигляді креслень, таблиць, рисунків, які унаочнюють результати дослідження, основні висновки, узагальнення й пропозиції, що містяться у БКР. Необхідну кількість та зміст ілюстративного матеріалу здобувач визначає самостійно, але погоджує його з керівником. Ілюстративний матеріал має бути забезпечений використанням технічних засобів унаочнення та ілюстрації. Рекомендується розробляти мультимедійні форми презентації результатів досліджень.

3.7.5. Дата захисту визначається графіком засідань ЕК, що затверджується ректором Університету і доводиться деканом відповідного факультету / директором

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

ННІ до відома голови, членів ЕК та здобувачів за два тижні до дня початку роботи ЕК.

3.7.6. Захист БКР може проводитися у таких форматах:

- захист проводиться на відкритому засіданні ЕК (очно, дистанційно або у змішаному форматі);
- у разі дистанційного захисту обов'язковим є запис відеозустрічі, який зберігається на ресурсах Університету упродовж 1 календарного року.

3.7.7. Процедура захисту:

- доповідь здобувача (до 10 хв.) з використанням мультимедійної презентації;
- відповіді на запитання членів ЕК;
- оголошення відгуку керівника та рецензії;
- рішення ЕК про оцінку роботи приймається на закритому засіданні відкритим або таємним голосуванням. У разі дистанційного формату – голосування відбувається через цифрові форми голосування.

3.7.8. Результати захисту БКР оцінюються за 100-бальною шкалою і переводяться у національні оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» згідно з таблицею 1.

Таблиця 1. Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і результатами захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту) за 100-бальною шкалою

Оцінка національна	Результат захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту), бали
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	01 – 59

3.7.9. Результати захисту БКР оголошуються у день захисту після оформлення протоколів засідання ЕК.

3.7.10. БКР, що містять особливо важливі рішення, пропозиції, можуть бути рекомендовані ЕК до опублікування у фахових виданнях.

3.7.11. Здобувач, який при захисті БКР отримав незадовільну оцінку, відраховується з Університету і йому видається академічна довідка. За ним залишається право бути повторно допущеним до захисту БКР протягом наступних трьох років. Повторно БКР виконується за наявності заяви здобувача про допуск до захисту, дозволу ректора Університету та рішення випускової кафедри про

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

затвердження теми БКР і призначення керівника.

3.7.12. Якщо захист БКР не відбувся з поважних причин, про що здобувач має подати відповідні документи, ректор Університету може продовжити термін його навчання до наступного терміну роботи ЕК із захисту БКР, але не більше ніж на один рік. Незалежно від причин, повторний захист БКР у той же рік не допускається.

3.7.13. Згідно наказу ректора паперові версії БКР, що пройшли успішний захист підлягають архівуванню, а їх електронні версії, підписані КЕП, не пізніше ніж за 1 тиждень до захисту передаються для оприлюднення, відповідно до вимог законодавства та внутрішніх актів і подальшого зберігання в цифровій бібліотеці Університету з наданням вільного доступу.

3.7.14. БКР в електронному вигляді мають повністю співпадати з друкованими примірниками, допущеними до захисту.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Це Положення затверджує Вчена рада Університету. Воно вводиться в дію наказом ректора Університету.

4.2. Зміни та/або доповнення до Положення вносять у послідовності, встановленій в Університеті для їхнього прийняття та вводять у дію наказом ректора Університету.

4.3. Зміни та доповнення до Положення вносяться відповідно до чинного законодавства, Статуту Університету у порядку, зазначеному у пункті 4.1.

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

Додаток А

_____ Декану факультету / Директору ННІ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

здобувача _____ курсу _____ групи

спеціальності _____

освітньої програми _____

ступеня вищої освіти «Бакалавр»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

ЗАЯВА

Прошу закріпити мене для виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту) за кафедрою та призначити керівником

Тема роботи (проєкту): _____

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

Підпис _____

ПОГОДЖЕНО

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

Декан факультету / Директор ННІ _____

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Керівник

бакалаврської кваліфікаційної
роботи (проєкту)

_____ (підпис)

_____ (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Примітка: ім'я та прізвище здобувача, тема бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту) також вказуються англійською мовою.

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

Додаток Б

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА **(ПРОЄКТ)**

ЯКИМЕНКО ОЛЕНИ ПЕТРІВНИ

Наказ НУБіП України ____ «С». 16.09.20__

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

Додаток В

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет (ННІ) _____

ПОГОДЖЕНО
Декан факультету/Директор ННІ

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри _____

_____ **Ім'я та ПРІЗВИЩЕ**
(підпис)
«___» _____ 20__ р.

_____ **Ім'я та ПРІЗВИЩЕ**
(підпис)
«___» _____ 20__ р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЄКТ)

на тему: «_____»

Спеціальність «_____»

Освітньо-професійна програма «_____»

Гарант освітньої програми
науковий ступінь та вчене звання

(підпис)

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ

**Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи
(проєкту)**
науковий ступінь та вчене звання

(підпис)

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ

Виконав

(підпис)

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ

Київ – 20__

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

Додаток Г

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет (ННІ) _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

науковий ступінь та вчене звання _____ Ім'я та ПРІЗВИЩЕ
« ____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ ДО ВИКОНАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ) ЗДОБУВАЧУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність « _____ »

Освітньо-професійна програма « _____ »

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)
« _____ »

затверджена наказом від « ____ » _____ 20__ року № _____ «С»
Термін подання завершеної роботи на кафедру « ____ » _____ 20__ р.
Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту):

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

Перелік графічних документів (за необхідності).

Дата видачі завдання « ____ » _____ 20__ р.

**Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи (проєкту)**

(підпис)

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ

Завдання прийняв до виконання

(підпис)

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

Додаток Д

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет (ННІ) _____

Декларація про академічну доброчесність та використання ШІ

ДЕКЛАРАЦІЯ ЗДОБУВАЧА

Я, _____, здобувач(ка) НУБіП України,
усвідомлюючи відповідальність за порушення академічної доброчесності, цією
заявою підтверджую, що:

1. Моя бакалаврська кваліфікаційна робота (проєкт) на тему
«_____» є результатом моєї особистої праці.

2. Усі запозичення з текстів інших авторів мають відповідні посилання згідно
з чинними стандартами.

3. Щодо використання інструментів ШІ (обрати необхідне):

- ☐ Інструменти генеративного ШІ не використовувалися.
- ☐ Інструменти ШІ (вказати назву) були використані для:
 - ☐ перекладу іншомовних джерел;
 - ☐ стилістичного редагування та перевірки граматики;
 - ☐ допомоги у написанні/відлагодженні програмного коду;
 - ☐ інше: _____.

Я розумію, що надання недостовірної інформації може призвести до
скасування результатів захисту та відрахування з числа здобувачів НУБіП України.

«__» _____ 20__р. _____
(підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

	НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ	СУ СМЯ НУБіП України 7.5 – 074 – 015
	<i>«Положення про підготовку і захист бакалаврської кваліфікаційної роботи (проєкту)»</i>	

Додаток Є

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Факультет (ННІ) _____

РЕЦЕНЗІЯ на бакалаврську кваліфікаційну роботу (проєкт) здобувача

(прізвище, ім'я та по батькові)

на тему: _____

подану на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» за спеціальністю

(код і назва)

“ _____ ” _____ 20____ р.

Рецензент:

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)